

CYFARFOD	PWYLLGOR ARDAL DWYFOR
DYDDIAD	18 MAWRTH, 2013-03
TEITL	GWASANAETH CLUDIANT CYHOEDDUS A CHLUDIANT ADDYSG YN ARDAL DWYFOR
PWRPAS	Darparu'r Cefndir i'r Broses Ail Dendro
ADRODDIAD GAN	ALED DAVIES – PENNAETH ADRAN RHEOLEIDDIO
AELOD CABINET	Y CYNGHORYDD W. GARETH ROBERTS

1. Mae'r broses o ail-dendro gwasanaethau cludiant Dwyfor yn rhan o raglen ail-dendro ar draws Gwynedd gyfan, gyda Meirionnydd wedi ei gwblhau ac Arfon i dderbyn sylw cyn diwedd y flwyddyn.

2. Fel yr adroddwyd i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod arbennig ar 1 Mawrth 2013, nid yw'r holl waith dadansoddi ac asesu wedi ei gwblhau erbyn dyddiad paratoi yr adroddiad hwn, ac felly, mae cyfyngiadau ar y wybodaeth y gellir ei ddarparu yn yr adroddiad hwn. Mae'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Ardal Arbennig yn cynnwys y cefndir angenrheidiol ac fe atodir copi ohono fel Atodiad A i'r adroddiad hwn.

3. Gwahoddwyd tendrau ar gyfer darparu cludiant cyhoeddus a chludiant Addysg yn Ardal Dwyfor ar 15 Ionawr 2013. Dychwelwyd y tendrau ar 25ain Chwefror, 2013. Ers hynny, mae staff yr Uned Cludiant Integredig wedi bod yn cyd-weithio gyda staff yr Uned Caffael i ddadansoddi a gwneud asesiad llawn o'r holl gynigion a dderbyniwyd. Yn unol â'r drefn ddisgwyliedig mae'r asesiad yma yn cymryd prisiau a materion ansawdd i ystyriaeth cyn ffurfio argymhelliad o ran cynnig contractau - golyga hynny nad y pris isaf sydd o reidrwydd yn ennill y tendr.

4. Yn unol â'r hyn a'r addewid a wnaed gan yr Aelod Cabinet pan ddarparwyd gwybodaeth i aelodau ardal Dwyfor ar ddechrau'r broses yn y cyfarfod o'r Pwyllgor Ardal a gynhaliwyd ar 17 Medi 2012, mae'n fwriad cyflwyno adborth ar ganlyniadau'r broses a'r opsiynau trywydd cludiant i'r Pwyllgor Ardal cyn i benderfyniadau terfynol ar gynnig contractau gael eu gwneud.

5. Dylid hefyd cadw mewn cof bod llawer o wybodaeth yn ymwneud a phrosesau tendro yn wybodaeth sydd yn fasnachol sensitif ac felly ni ellir ei gynnwys yn yr adroddiad nac ychwaith adrodd yn llawn arno ar lafar yn y cyfarfod ar 18 Mawrth. Un o'r prif resymau yw na fydd y contractau wedi eu gosod ac felly rhaid cadw prisiau ac enwau cwmnïau ar drywydd bysiau penodol yn gyfrinachol.

6. Y nod yw dechrau gwasanaethau newydd o'r 1af Ebrill, 2013 ymlaen.

7. Fodd bynnag, mae sylw wedi ei gymryd o'r pryderon a nodwyd gan yr aelodau mewn perthynas â darpariaeth cludiant i ddysgwyr ac fe fydd union ddyddiadau dechrau rhai o'r contractau addysg yn dibynnu ar allu'r Cyngor i gytuno contractau gyda darparwyr ac ar raddfa'r newid fydd yn debygol o ddigwydd. Er enghraifft, ni ystyrir bod newid mewn darparwr neu newid o fws i fws mini neu dacsu yn newid sylfaenol yn y ddarpariaeth nag ychwaith newidiadau fydd yn golygu darparu cerbydau llai i gyfarfod a bws mwy ar y prif drywydd cludiant. Rhagwelir y bydd y mwyafrif o'r ddarpariaeth yn disgyn i'r categori lle na fydd newid sylweddol.

8. Unwaith y bydd yr adolygiad o ganlyniadau'r tendrau wedi ei gyflawni, yna bydd ffocws yr uned yn cael ei roi ar baratoi amserlenni ar gyfer y cyhoedd a hysbysu'r ysgolion o unrhyw newidiadau, gan gynnwys paratoi tocynnau bws newydd. Mae angen pwysleisio nad oes newid polisi cludiant addysg yn digwydd fel rhan o'r broses hon

9. Dylai'r Pwyllgor gadw mewn cof mai proses ail-dendro gwasanaethau cludiant yn eu cyfanrwydd sydd dan sylw yma, nid proses ail-dendro bysiau addysg yn unig. Bydd y rhwydwaith cyfan yn cael sylw, gan gynnwys gwasanaethau tacsis a gwasanaethau ar alw, a bydd yn dylanwadu ar y ddarpariaeth derfynol gaiff ei gomisiynu trwy'r broses.

10. Ar hyn o bryd, mae £692,292.05 yn cael ei wario fel cymhorthdal cludiant cyhoeddus yn ardal Dwyfor, £1,213,824.89 am gludiant addysg gyda bws a £491,747.00 i gludo dysgwyr gyda thacsi neu gan rieni. Gan nad yw rhai gwasanaethau yn Nwyfor wedi eu tendro ers dros 20 mlynedd, mae'n anochel fod niferoedd dysgwyr wedi newid. Mewn egwyddor fe ddylid canfod arbedion effeithlonrwydd a darganfod cyfleon i gael gwerth am arian cyhoeddus o'r broses ail-dendro. Mae hyn yn allweddol o ystyried y toriadau mewn grantiau cludiant cyhoeddus gan Lywodraeth Cymru.

11. Mae ail dendro hefyd yn cynnig cyfle i sicrhau bod y gwasanaethau sydd yn cael eu darparu yn cydymffurfio â rheolau pwrcasu a pholisiau'r Cyngor. Ni ellir datgan i sicrwydd bod hyn wedi bod yn digwydd dan y trefniadau cyfredol.

Cwestiynau a godwyd gan aelodau

12. Mae'r prif bryderon a fynegwyd gan aelodau yn ymwneud a chludiant addysg. Ymgeisir i ymateb i rai o'r cwestiynau hynny yn y paragraffau dilynol. Bydd yn fwy priodol ymateb i eraill pan fydd y darlun o ganlyniadau'r broses yn fwy eglur. Hyderaf y gellir ymdrin â'r rhan fwyaf o'r rhain yn y Pwyllgor ar 18 Mawrth 2013.

13. Cam pwysig yn y broses ail-dendro ar gyfer cludiant addysg oedd edrych ar leoliad cartref pob dysgwr mewn perthynas â lleoliad yr ysgol, a strwythuro'r tendrau o gwmpas y dysgwyr sydd gyda hawl i gael cludiant addysg, sef y rhai sydd mewn:

i) Ysgolion Cynradd- cludiant i ddysgwyr sydd yn byw 2 filltir neu drosodd o'r ysgol y maent yn byw yn ei dalgylch neu'r ysgol agosaf.

ii) Ysgol Uwchradd- cludiant i ddysgwyr sydd yn byw 3 filltir neu drosodd o'r ysgol y maent yn byw yn ei dalgylch neu'r ysgol agosaf.

iii) Cludiant Dysgwyr gydag anghenion dysgu ychwanegol neu anabledau yn unol ag argymhellion y Cyd Bwyllgor Anghenion Addysg Arbennig.

Gwnaethpwyd hyn drwy ddefnyddio cofrestr lawn yr ysgolion, a roddwyd un ai gan yr ysgolion neu drwy system SIMS.

14. Yn gyntaf, rhaid pwysleisio bod cludiant yn cael ei bwrcasu mewn 3 ffurf sef:

i) Bws ysgol pur

ii) Cludiant cyhoeddus

iii) Bysiau mini a thacsis (cerbydau 8 sedd neu lai)

15. Yn achos cludiant o Lithfaen i Ysgol Pentreuchaf, ystyriwyd mai'r dull gorau o ddarparu'r gwasanaeth i ddysgwyr fyddai fesul tocyn gan ddarparwr. Yn anffodus, gwrthodwyd y cynnig gan y darparwr ac felly mae cais am brisiau bws 16 sedd wedi ei gyhoeddi ar ddechrau mis Mawrth, fel rhan o glwstwr o siwrneai yn cynnwys teithiau coleg. Bydd y prisiau a dderbynnir yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses asesu ehangach.

16. Yn achos cludiant o Uwchmynydd i Ysgol Crud y Werin ac Ysgol Botwnnog, roedd tendrau ar gyfer darparu dau dacsu yn cau ar y 4ydd o Fawrth. Bydd cludiant yn cael ei ddarparu i'r rhai sydd yn byw dros 2 filltir o'r Ysgol Gynradd ac sydd wedi gwneud cais am gludiant a bydd holl blant oed uwchradd sydd yn byw yn ardal Uwchmynydd yn derbyn cludiant trwy un o'r dulliau a nodwyd gyda chysylltiad â gwasanaeth bws 318 yn Aberdaron i Fotwnnog.

17. Yn y Pwyllgor mynegwyd barn gan aelodau na ellir gwahaniaethu rhwng ffyrdd cefn gwlad ym Mhen Llyn a bod pob un ohonynt yn berygl. Rhaid i'r Pwyllgor nodi bod y polisi yn datgan y dylid darparu cludiant pan fo ffordd yn arbennig o beryglus a bod yr asesiad yn cymryd i ystyriaeth fod disgwyl i blant gael eu hebrwng gan oedolyn. Cynhelir yr asesiadau ar sail meini prawf penodol ac ar sail lefelau traffig presennol. Ni ellir asesu'r ffyrdd yma ar sail grŵp a rhaid eu hasesu ar ba mor berygl ydynt yn unigol. I gynorthwyo aelodau i ymateb i gwestiynau a cheisiadau all eu cyrraedd, mae yn fwriad darparu copi o'r canllawiau asesu i bob aelod yn y dyddiau nesaf.

18. O ran contractau de-minimis, mae yn wir dweud eu bod yn ddull neu arf o gaffael gwasanaeth. Fodd bynnag, mae sgôp ynddynt i ddarparu rhannau o wasanaethau yn hytrach na gwasanaethau yn eu cyfanrwydd. Mae'r gordddefnydd o gontractau de-minimis ar hyn o bryd yn un o'r rhesymau pam na all y Cyngor ddatgan i sicrwydd fod gwerth am arian yn y ddarpariaeth cludiant presennol. Mae deddfwriaeth yn datgan na allwn or-ddefnyddio contractau de-minimis. Mae prosesau tendrau yn galluogi cystadleuaeth deg a thryloyw ac yn medru darparu prawf syml a chllir o werth am arian.

19. Rhaid cofio bod trefniadau gan y Cyngor, ble'n bosib, i gymryd mantais o seddi gweigion ar gontractau cludiant addysg pur a ddarperir. Gall dysgwyr nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim manteisio ar y cynllun seddi gweigion unwaith bydd canlyniadau'r broses ail-dendro wedi ei adolygu'n llawn. Fel ag y nodwyd ym mharagraff 7, bydd yr uned yn canolbwyntio ar gyfathrebu a rhannu gwybodaeth gyda rhanddeiliaid ac ymateb i geisiadau Cynllun Seddi Gweigion.

Y Cyflwyniad i'r Pwyllgor

20. Bydd y cyflwyniad llafar yn ceisio sicrhau'r pwyllgor bod y trefniadau arfaethedig ar gyfer darparu cludiant i ddysgwyr sydd yn rhai sy'n gymwys i gludiant statudol, yn gadarn ac yn unol â pholisïau a threfniadau'r Cyngor.

21. Bydd ffocws y wybodaeth a gyflwynir ar gludiant cyhoeddus ar unrhyw newidiadau sylfaenol o'r ddarpariaeth bresennol. Mae'n bosibl y bydd newidiadau i amseroedd gwasanaethau ac o bosib i amllder gwasanaethau mewn rhai achosion - ond mae hefyd yn bosib na fydd unrhyw newid i wasanaethau cyfredol. Bydd sylw yn cael ei roi i sicrhau darpariaeth gwasanaeth addas, cynaliadwy sydd yn cynnig gwerth am arian gan gynnig cyfleon teithio addas ar gyfer cyrraedd y gwaith ac addysg.

22. Er na ellir gwarantu hynny ar hyn o bryd, y gobaith yw y bydd canlyniadau'r gwaith asesu yn golygu mai nifer fechan o achosion fydd yn cael sylw manwl yn y drafodaeth.

23. Mae'n bwysig nodi fod ymateb iach wedi ei dderbyn i'r broses tendro a bod y Cyngor wedi derbyn prisiau cystadleuol ac amserlenni wedi eu ffurfio gan y cwmnïau. Mae hyn yn dangos fod y cwmnïau wedi deall yr angen ac yn gallu defnyddio eu hadnoddau i'w llawn botensial.